

Nýggir haldarar eiga at venda sær beinleiðis til post-húsið.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓDRALAG

NR. 10.

MIKUDAGIN
6. FEBRUAR 1963

36. ÁRG.

Sjálvstýrislandsstýrið — størsta skúla- liga afturstig í søguni

Loysingarpolitikkur sjálvstýrislandsstýrisins verður størsta skúla-
liga, mentunarlaga og tjóðskaparliga afturstig, ið nakrantíð hevur
rátt okkara skúlaskep, okkara ungdom, føroysku tjóðini sum
heitið.

Fólkaflokksstýrið í árunum 1950—
1958 er meinasta afturgongutíð í
Føroya søgu, síðan teir politisku
flokknir tóku seg upp. Tað var
og væl, at tjóðin ikki fekk mænu-
stingin og gjørdi mænuhestin.

Var tjóðin meint stungin hetta
tjóðarskeið, er ikki betur at vanta,
enn hon undir sjálvstýrislands-
stýrinum verður at gera mænu-
hestin.

«Hitt hvíta skjalið» hjá lands-
stýrisangonguni skal leiða okkum

út í loysingaróferið, og burtur úr
ti er eingin gongd leið.

Vit kunnu í besta lagi gerast
eitt kastiblak millum stórveldini
og laga okkara tilveru hareftir.

«Sjálvstýrislandsstýrið» vill yvir-
taka allan skúlaskep, samstundis
sum slitin øll skúlaig bond við
Danmark við avtøkuni av ríkisborg-
ararættindum okkara í danska rík-
inum — Danmark og Grønlandi.

Hvorjar vera avleiðingarnar av
hesum skúla-yvirtøkupolitikki?

Fólkaskúlin

Við yvirtøkuni av fólkaskúla-
num skulu vit til at bera allan
kostnaðin sjálvir. Í ríkisfelagsskapi
sum sum hann er í lotuni letur
ríkisráðsins:

1. 20 pst. av allari skúlabýgging.
2. 55 pst. av læraralønnum.
3. Ókæpis framhaldslestur fyri
lærarar á Danmarks lærerhø-
skole.

Nú verður at standa á kongunum

Bombastiskt hava teir fyra sjálv-
stýrisflokknir við Erlendi Patur-
sseni lyst í útvarpinum fyri fólki,
at teir fyra eru gingin saman um
at fremja veruligt sjálvstýri.

Teir skulu, sigur hann:

Yvirtaka uttanríkisráðstevnu við
vikandi øllum málum, sum við-
vikja Føroyum.

Taka borgararættin frá donum í
Føroyum.

Yvirtaka skúlan.

Avtaka fólkatingssessir føroyinga
Gera øll B-mál til A-mál fyri at
yvirtaka tey.

Gera teir hetta — og tað megu
teir, tí orðið bindur — so fáa teir
sviðan at føla frá fólkinum.

Og gera teir teir tað ikki, standa
teir sum hámir skórlarar og orð-
loysingar — og tá fáa teir ikki
minni muni sviðan at føla.

Orðloysingurin varð omankast-
aður — av trælarpuni.

Íð hvussu so víkir og vendir
rykst tjóðveldisflokkurin og fólka-
flokkurin við nýggja limi sínum
gamla sjálvstýrinum ikki at kunna
slappa undan at verða omankast-
aðir.

Men hava teir annað uppiborið?

HVAR FÓR STUDNINGURIN?

Frá »Ugdommens uddannelses-
fonde» verður jattaður studningur uppá
umleið 45.000 kr. til føroyskar
lærarskúlanemingar; men enn
hava teir einki fingið, meðan teir,
ið søkt hava um bilig lesulan, hava
fingið peningin. Men eru farnir
at mæla um, at studningspenin-
gurin er blakaður aftur í høvdið á
døtum.

Bert á hesum økinum verður
missurin rættuliga stórur. Vít
skerja okkara skúla- og lestrarlí-
andi í ein mun, ið óreingiliga verður
at nerva føroyskan skúlaskep
langt fram í tíðina — ikki bert
lestra- og mentunarlaga, men eisini
peningaliga, tí her fara í minsta
løg 3 millj. kr. fyri skeytið, ið fø-
royski skattaborgarin verður at
gjalda við meira tolli og meira
skatti.

Ein annar missur verður tann, at
1. real- og preliminardeildirnar
missa studningsveitingar frá
»Ugdommens Uddannelses-
fonde» — 2400 kr. árliga til
uttanbýgjanemingar og upp í
600 kr. til nemingar á stað-
num.

2. nemingin, ið ganga 8. og 9.
skúlaár ongan stuðul vera at
fáa úr hesum grunni, sum æt-
landi annars var.

Soleiðis er ætlanin at ofra skúla-
an, hin føroyska ungdomin, tjóðar-
sálin, á loysingaraltari »sjálv-
stýrislandsstýrisins».

Læraraskúlin

Læraraskúlin hevur ongandi átt
egin holt; men nú var nærur komi-
ð upp undir land við hesum skúla
— einum nútímans skúla við venj-
garklassum.

Ríkisskassin hevur borið allan
kostnaðin av hesum skúla — eisini
hin ætlaða kostnaðin av nýggjum
skúla.

Her verða vit við yvirtøkupoli-
tíkinum í fyrsta lagi at missa:

1. peningin til bygging av nýggi-
um lærarskúla,
2. peningin til rakstrarkostnaðin
av skúlanum, harundir lónir-
nar til lærarar skúlsins.

Meinastur verður missurin hjá tí
ungdomi, ið leitar ella ætlar sær at
leita sær lærararyrkisbúnaðar-
lesum skúla; tí eisini til henda
skúlaskep hevur »Ugdommens
uddannelsesfonde» latið væl av pen-
ingi, bæði sum studning og lán.
Seinasta figgarjar vóru latnar:

1. 60.000 kr. í beinleiðis studn-
ingi og
2. 37.000 kr. sum lagalig lestra-
lán.

Týðningin av hesum lestrastuðuli
kunnu einans tey, ið notið hava
gott av honum til fulnar meta um.

Studentaskúlin

Studentaskúlin er burtur av fø-
royskur; men eisini til nemingar á
hesum skúla verður figgarligur
styrkur latin frá »Ugdommens ud-
dannelsesfonde».

Seinasta figgarjar var hesin stuð-
ulur:

50.000 kr.

Øll hesi afturstig og allir hesir
niðurskurðar eru lið í loysingar-
politikki »sjálvstýrislandsstýrisins»
á føroyska skúlaøkinum.

Hvør skal sviða fyri henda aftur-
gongu- og skerjingarpolitikk?

Hin føroyski ungdomurin —
tjóðarsálin!

Hvør skal bera kostnaðin av hes-
um afturgongu- og skerjingarpoli-
tikki?

Hin føroyski skattaborgarin!

MEIRA SKATT OG MEIRA
TOLL!

Álmussupeningur

Fara teir donsku pengarnir at lukka hjá tjóðveldinum og fólka-
flokkinum, nú ið teir imoti vilja meirluta fólksins eru sniktir til
maktina?

Tað vóru ikki hessini álop, sum
fólkaflokkurin og tjóðveldið gjørdi
á ta donsku finansieringina undir
javnadur-sambandska landstýri-
num.

Hesir flokkar høvdu ikki vann-
virðandi orð nokk um álmussupen-
ing, okupening, okurfortjenastuna
sum ónir høvdu av hesum pen-
ingi.

Hetta minnst allir føroyingar.
Nú kann tað ikki hugast, at

hesir gævu menn við Erlendi Pat-
urssyni sum figgjarnáttaráðherra
fara at taka eitt einasti oyra í láni
frá donum.

Teir hava jú á samgonguskránni
at yvirtaka øll felagsmálini.
Tílkir ómagakroppar fara teir
ikki at vísa seg at vera, tað skulu
vit tala upp á teir.

Nei, nei, nú eru seggar komnar
á borg, sjálvt um teir eru har
imoti fólksins vilja.

Keyptur við húð og hár

TJÓÐVELDIÐ Í FYLKING VIÐ ØLLUM HINUM BORGAR-
LIGU FLOKKUNUM AT BASA JAVNAÐARFLOKKINUM.

Til sóknarstýrisráðið á Tvøroyri
gingu sambandsmenn, fólkaflokks-
menn, gamla sjálvstýrismenn sam-
an við tjóðveldisdonnum sum før-
arum á einum lista fyri at basa
javnadarmønnum.

Og tá ið teir ikki orkaðu tað —
fingu nógv færri atkvøður enn
javnadarmenn — spardu teir ikki
at selja sín nátturliga rætt ella
fyrsta rætt í samgonguni til ein
uttanvaldaðan, men sum fyri mesta
partin var valdur av javnadarmonn-
um.

Fyri: sóknarstýrisformanssessin
fingu teir henda eina »uttanvalta-
listamannin» í tjúkkum og tunnum
at ganga saman við teimum at
basa javnadarmønnum.

Hesin neyðar maður hevði und-
an valinum fortalt fyri fólki, at
hann vildi vera uttanflokka, um
hann kom í sóknarstýrið, og hann
hevði haraftrat skrivliga givið
javnadarmønnum, sum hevði bjó-
að honum at koma í valbólk við
sær, tað beskeð, at hann vildi
standa uttan fyri og hvørki fara í
valbólk við lista b- tjóðveldismenn

fólkaflokksmenn, sambandsmenn
og gamla sjálvstýrismenn — alla
við lista c — javnadarmenn —

Og so lat hann seg keypa fyri
sóknarstýrisformanssessin! at geva
seg við húð og hár til lista b, teir
borgarligu.

Ein gerð, sum hann heilsuliga
ikki hevur tolt.

Men tað skulu meiri enn menni-
skjálirgar kreffir at spæla hessa
rolluna.

Tjóðveldið háls um háls við teir
borgarligu, stórmannaliðið, á tingi
Tjóðveldið háls um háls við teir
borgarligu í sóknarstýri.

Og endimálið við hesum sam-
gongum er at knasa javnadarmanna
ta socialistisku fylkingina.

Men hin socialistiska fylkingin
vil eisini svara, tá ið valdagurin
kemur aftur, svara fleirfalt dyg-
ligari enn gjørt var við bæði tey
seinstu valini.

Og tað sigur nakað, tí svar sosia-
listanna við hesi valini var av sonum
um týðiligt við framgongum sum
ongandi áður.

SILDAFABRIKKIR

Hitt fráfarandi landsstýrið, ið
varð sturið uttan virðing fyri
demokratistis reglum, hevði ein
fullgiggjaðan plan fyri víðari upp-
bygging av føroyskum vinnulivi.

Ein táttur í hesi landsætlan var
at byggja »hypermodernaðare silda-
fabrikkir og sildaflakavirki.

Sum lið í hesi ætlan var silda-
oljufabrikkin í Kollafirði keypt.

Upplýsingar vóru søktar og
kanningar skuldu fara víðari fram,
so menn ikki misstóku seg við av-
oldaðum gomlum virkishátti, tá ið
tað nú í summar skuldi vera farið
undir at byggja.

Tá ið landið átti gamla fabrikk

og lendi og eitt av teimum bestu
pláskunum í Føroyum inni á
Langasandi í Kollafirði, var tað
rimligt og næstgiggandi, at fyrsta
»hypermoderna» fabrikkin varð
gjord har.

Vit vilja ikki vóna, at hetta
landsstýrið, sum breyt seg inn við
odemokratiskum snildum og »man-
øvreringum» verður ein »keppure» í
framúrshjólíð og fer at stóga,
»forklutra» og oyðleggja her.

Tað verður ikki lukkuligt, um
tað hendur, tí tað er ikki av íkast
í, at Føroyar hava ikki minni
kjansin at vinna sær ríkidømi úr
sildini enn Island.

Bretar hótta við stongsli

FISKIMARKSFUNDUR Á KRISTIANSBORG

ERLENDUR PATURSSON OG HAKUN DJURHUUS BØDSEND-
IR AV DONSKU STJÓRNINI TIL SAMRÁÐINGAR UM 12
FJÓRDINGS SJÓMARKIÐ

Danska stjórmin hevur bødsent
landsstýrinum at koma til samráð-
ingar um fiskimarkið, nú upp-
sagnarfreistin gongur út í apríl.

Løgmaður og Erl. Patursson fara
til samráðingar, sum skulu byrja
í dag. Teir fóru ikki við Drott-
ningini, sum fór úr Føroyum sunnu
dagin, men fingi danska militær-
fløgumaskinu eftir sær, hon kom
longu mánakvöldið. Í gjár var so
nógur kavi lagstur á flogvøllin, at
ikki var farandi. Teir fóru tí við
(haldið tygum fast!) NIELS EBBE-
SEN til Heilands, haðani teir skulu
leiga sær flogfar til Keypmannah.
Ætlanin var, at samráðingarnar
skuldu byrja í Keypmannahavn í
dag.

BRETAR GEVA LONGU ILT
AV SÆR

Í Bretlandi eru tíðindini um út-
flytanina av sjómákinum illa dæmd

— so illa, at bløðini har nú skriva
um at stengja marknaðin fyri sølu
av føroyskum fiski.

Nú fæst so at siggja, hvussu leik-
ur fer; men givið er, at fiskimarkið
ið eigur, og hevur sjálvsagdan rætt
at verða flutt út á 12 fjórdingar —
her er eingin onnur leið gongd.

Treiska Bretland hevur megina
— men vit hava rættin!

LOKIÐ PROGV:

Vøggur Guttusen, ættaður úr
Tórshavn, hevur lokið prógv til
Lærda Tekniska Háskúlan sum
byggiverkføroingur.

Annars hevur Hans Jacob Joen-
sen, ættaður frá Gjógv lokið fyrsta
part av guðfrøði og somuleiðis
Thurid Holm, ættað úr Tórshavn
fyrsta part av læknaføðisligum
embætisprógv.